

FORESTS DELS POBLES

Número 8 • Primavera 2026

© Jordi Torra (@jordifoto)

La revista d'ELFOCAT

L'Associació d'Entitats Locals
Propietàries Forestals a Catalunya

FORESTS DELS POBLES

La revista d'ELFOCAT

Número 8 • Primavera 2026

CONSELL DE REDACCIÓ

ELFOCAT: Martí Riera i Rovira, Josep Lluís Piqué i Subirana

i Narcís Ribes i Besalú

Carles B. Gorbs (direcció)

Olga Prat i Plans (coordinació i redacció)

CORRECCIÓ

Jordi Jové i Gestí

DISSENY

Anna Fenoy i Vinuesa

Fotografia de la portada:

Sistema d'extracció de fusta amb animals. Treballs forestals.

Fotografia per a l'ETAM 2023. © Jordi Torra (@jordifoto)

www.elfocat.cat

Amb el suport de:

Editorial

El paper en la gestió dels terrenys forestals de Catalunya que es duu a terme des del món local, els municipis i les EMD, amb el suport de les entitats supramunicipals (diputacions, consells comarcals...), així com de les associacions de municipis, tant les generalistes (ACM, FMC, Micropobles...) com les específiques (ELFOCAT), resulta **cada cop més determinant i necessari**.

Els nous reptes ambientals, socials, econòmics, culturals i patrimonials, així com la necessitat creixent de matèries primeres obliguen a una gestió optimitzada dels nostres boscos i dels terrenys forestals. Aquí, en la política forestal, el món local hi té un paper clau amb relació a tres grans aspectes:

- **Com a administració forestal local:** fruit de les seves competències en l'àmbit territorial local.
- **Com a dinamitzador de l'activitat rural municipal:** com a actor i com a promotor d'actuacions i programes.
- **Com a propietari de forests:** en el cas d'entitats locals titulars de terrenys forestals, com a responsables directes de la seva gestió.

Tots som conscients dels enormes reptes que hem esmentat abans i que es van materialitzant en afectacions greus que fins ara, sovint, han estat subestimades: risc d'incendis forestals d'alta incidència, sequeres persistents, danys per agents patògens de gran intensitat i superfície, alteració en la distribució d'espècies arbòries, canvis en l'economia dels aprofitaments forestals que dificulten l'accés a determinades zones, desconeixement social de la realitat dels boscos, dificultat en la compatibilitat dels usos del territori, contradiccions entre polítiques de protecció i activitat rural, generalització abusiva de normativa i directrius de gestió no sempre adequades a les situacions reals, acceleració de canvis en la biodiversitat, aparició recurrent d'espècies invasores... Totes elles, a més d'una llarguíssima relació d'afectacions i incidències de tota mena, obliguen a incrementar l'esforç i la dedicació en la gestió dels espais forestals, una gestió en què el paper dels municipis i EMD, i el suport que puguin obtenir de les entitats supramunicipals i associatives, és fonamental.

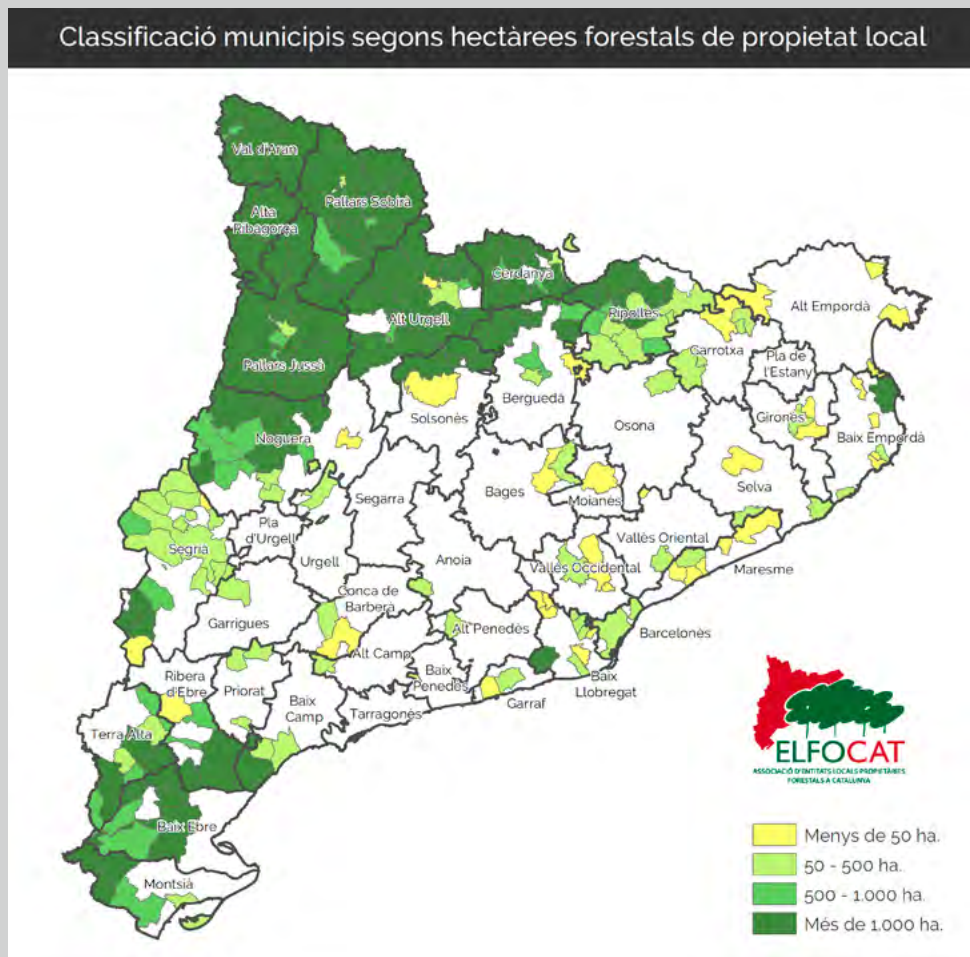
És necessari que el **món local s'impliqui en el desenvolupament de la política forestal**, com cal que es desenvolupin, també, tots els **instruments, eines i estructures necessàries** per tal que aquest món local forestal pugui col·laborar, amb tot el seu potencial, juntament amb la Generalitat de Catalunya i la resta d'administracions, en l'optimització dels usos del bosc i en la resolució dels importants reptes que se'ns plantegen.

ELFOCAT

L'Associació d'Entitats Locals Propietàries Forestals a Catalunya (ELFOCAT) agrupa els ens locals públics amb patrimoni forestal o amb gran vinculació amb el sector forestal de Catalunya.

Podeu veure els objectius de l'entitat clicant aquí, així com conèixer-ne els membres que conformen la Junta de Govern i els ens associats.

Associació ELFOCAT

Plaça de la Trobada, s/n (edifici Ajuntament) 25700 Montferrer (Alt Urgell), Lleida

www.elfocat.cat

Sumari

Notícies

Finalitza el projecte BoscAran	6
ELFOCAT presenta la seva experiència a la iniciativa "A bosc"	9
PEFC Catalunya celebra els seus 25 anys	12
ELFOCAT, present a l'Assemblea de la FECOF, a Bulgària	13
L'activitat "Amics de les forests comunals", a l'Escola Ribagorçana del Pont de Suert	16
ELFOCAT estrena la nova web	17

Article

El futur passa pel bosc: ciència, territori i transformació La Càtedra del Bosc de la Universitat de Girona	18
--	-----------

L'entrevista

Parlem amb Jordi Fàbrega i Colomer, diputat delegat de Prevenció d'Incendis i Gestió Forestal a la Diputació de Barcelona i alcalde de Sant Pere de Torelló	24
--	-----------

El dossier:

Els sistemes d'extracció de fusta no mecanitzats

Cap a la integració de la tracció animal en la gestió forestal	30
La treta de fusta mitjançant canals	39

Article

25 anys de la certificació PEFC a Catalunya: un compromís amb la gestió forestal sostenible	42
--	-----------

Ens associats

Ribera d'Urgellet	50
--------------------------	-----------

Accions d'ELFOCAT

Finalitza el projecte BoscAran per a la reactivació de la gestió forestal i la transició energètica verda de la Val d'Aran

Després de gairebé dos anys de treball, el projecte BoscAran, dirigit pel Conselh Generau d'Aran i el Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya, ha finalitzat amb importants avenços.

A continuació n'exposem alguns eixos i fites aconseguides.

El pla per impulsar la gestió forestal i transició energètica verda de la Val d'Aran (podeu consultar-ne els principals objectius [al](#)

número 5 de la nostra revista, *Forests dels Pobles*), liderat pel Conselh Generau d'Aran i el CTFC, també ha comptat amb la participació i col·laboració de l'Ajuntament de Bonansa, les associacions **ELFOCAT** i EsMontañas –que apleguen uns 400 ajuntaments propietaris forestals– i amb el suport de la Fundació Biodiversitat del Ministeri per la Transició Ecològica i el Repte Demogràfic (MITECO), en el marc del Pla de Recuperació, Transformació y Resiliència (PRTR) finançat per la Unió Europea-NextGenerationEU.

El model BoscAran

BoscAran és un projecte transformador per a la promoció de la bioeconomia lligada a l'àmbit forestal i la contribució a la transició ecològica, que ha basat la seva raó de ser en la **gestió dels boscos de muntanya infrautilitzats de la Val d'Aran**:

- Forests amb un alt potencial però sense mobilització de recursos i en què la falta de gestió n'augmenta la vulnerabilitat i en frena el desenvolupament econòmic.
- Falta d'indústria forestal local i d'infraestructures, fet que provoca un empobriment dels municipis i la migració dels joves.
- Gestió centralitzada dels boscos municipals en les administracions forestals amb escassos recursos tècnics i propietaris poc empoderats en la gestió de les seves muntanyes.

En aquest context, **la solució que ha plantejat el model BoscAran ha passat per quatre pilars.**

- **La dinamització i l'augment x20 pel que fa a la mobilització de fusta.** Això es tradueix dels 1.000 m²/any als 20.000 m²/any, gràcies a la gestió activa.
- **La biomassa com a motor de l'economia local.** La creació de xarxes de calor per escalfar pobles sencers genera no només demanda, sinó també ocupació estable i sobirania energètica.
- **La innovació per a terrenys de difícil accés.** L'ús de cable aeri permet una extracció sostenible en alt pendent sense haver d'obrir noves pistes.
- **La cooperació i el suport tècnic supramunicipal.** L'agrupació de municipis permet compartir costos, millorar la negociació i facilitar la gestió tècnica. Se sumen esforços d'administració forestal i municipal.

Bosc vius, pobles amb futur

La consecució del model, que també preveu

Cartell de les Jornades BoscAran, que van tenir lloc els dies 5 i 6 de novembre de 2025.

la seva replicabilitat en la dinamització d'altres boscos municipals, s'ha dut a terme a partir de tres fases.

Fase 1. Els fonaments de la gestió

- S'han activat els plans forestals estratègics (supramunicipals) i executius de les forests.
- S'ha creat un equip de suport tècnic per ajudar els ajuntaments a gestionar les seves forests de manera conjunta.
- S'ha implementat la certificació forestal com a mesura per garantir la sostenibilitat, afegir valor a la fusta i generar confiança en la societat.

Fase 2. El motor econòmic i social

- S'ha usat la biomassa local per alimentar xarxes de calor, cosa que genera estalvi i sobirania energètica.
- S'ha promogut l'ús de la fusta per a la construcció i la fusteria. Un producte d'alt valor econòmic per a la fusta de serra que fixa CO₂ durant dècades.

- S'ha introduït la tecnologia per a forests difícils, amb l'ús del sistema de cable aeri per gestionar forests en pendent i amb un mínim impacte ambiental.
- Per recuperar la cultura forestal i el llenguatge de l'entorn, s'han establert programes educatius en escoles locals per connectar els joves amb el bosc i la seva gestió.

Fase 3. Els resultats: un futur sostenible

- La producció de fusta x20 permet augmentar la mobilització de 1.000 m²/any a 20.000 m²/any, fet que reactiva l'economia local.
- Una muntanya ben gestionada permet la convivència al bosc. Es compatibilitza la producció, l'oci familiar, la ramaderia i la biodiversitat.
- Es generen oportunitats per al territori: es creen ocupacions verdes qualificades, es fixa la població i s'assegura el relleu generacional.

Tot aquest procés s'ha iniciat en cada cas a partir d'un eix essencial: **una bona planificació de la forest**. En aquest sentit, si els boscos ja disposaven d'un pla d'ordenació s'ha seguit l'estratègia exposada, mentre que si encara no el tenien, des de BoscAran s'ha utilitzat una plataforma creada pel Centre de Ciència i Tecnologia Forestal per al desenvolupament de plans d'ordenació, amb l'objectiu d'agilitzar-ne l'elaboració i ajudar a la seva execució.

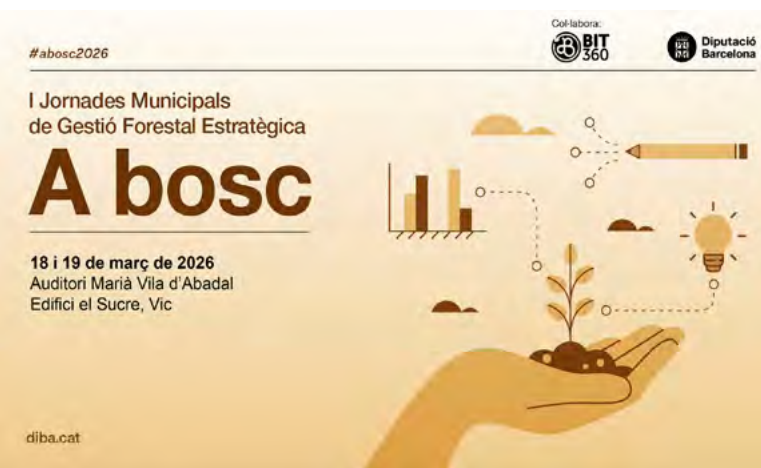
Dos anys i diverses fites assolides

El model BoscAran ha apostat, com s'ha dit, per una **gestió supramunicipal**, essencial per desbloquejar els recursos necessaris i generar ingressos que han fet possible la contractació de tècnics i professionals forestals pròxims als representants municipals que han dut a terme la citada gestió. Ara, després de gairebé dos anys de treball, BoscAran ha tancat el seu cicle amb importants avenços:

- **Elaboració de quatre instruments d'ordenació forestal (IOF).**
- **Certificació PEFC i CATFOREST per garantir la sostenibilitat i la traçabilitat.**
- **Pilots d'aprofitament forestal amb cable aeri en zones de difícil accés.**
- **Formació tècnica per a gestors, empreses i municipis.**

El projecte ha establert les bases per a una bioeconomia activa, alineada amb el Pacte Verd Europeu i la neutralitat climàtica 2050. I és que, partint del fet que les forests poden donar-nos materials renovables de construcció, calor, ocupació i vida, alhora que se'n garanteix el futur, els impulsors de BoscAran continuen treballant per un futur més verd. 🌱

ELFOCAT presenta la seva experiència a la iniciativa "A bosc", les Jornades Municipals de Gestió Forestal Estratègica

Els dies 18 i 19 de març, l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari (OTPMIFDA) de la Diputació de Barcelona va organitzar "**A bosc**", les primeres **Jornades Municipals de Gestió Forestal Estratègica**, a l'Edifici El Sucre de Vic.

Per l'organització, els boscos de la província de Barcelona són, a més de paisatge, "una infraestructura verda que protegeix el territori, genera serveis ecosistèmics i contribueix a mitigar els efectes del canvi climàtic, però perquè puguin continuar complint aquest paper essencial, cal gestionar-los de manera estratègica, sostenible i adaptativa". Partint d'aquesta posició, la iniciativa "A bosc" va voler esdevenir un espai de trobada amb l'objec-

tiu de **construir un nou paradigma de gestió forestal davant els reptes del canvi climàtic.**

Les jornades, que es van emmarcar en el Dia Internacional dels Boscos que se celebra el 21 de març, van ser "**una crida al món local per compartir aprenentatges, trencar mites i construir consensos reals** entre administracions, equips tècnics, propietaris forestals i ciutadania, amb la mirada posada en un nou paradigma forestal capaç d'afrontar de manera integral i decidida els reptes d'un context marcat per episodis climàtics cada cop més extrems".

Jordi Fàbrega, diputat delegat de Prevenció d'Incendis i Gestió Forestal.

La iniciativa "va néixer de la voluntat de **posar en valor el paper clau dels municipis en la prevenció d'incendis forestals i en la gestió del territori**". Amb aquest punt de mira, a Vic van confluïr administracions locals, especialistes i persones propietàries de boscos per posar en comú experiències i visions per reforçar la cooperació i assentar les bases d'una governança forestal més sòlida i coordinada.

Prevenció, bioeconomia i conservació

L'enginyera forestal Cristina Juanati va ser l'encarregada de la presentació d'"A bosc", que va comptar amb la benvinguda institucional de l'alcalde de Vic, Albert Castells; del director general de Boscos i Gestió del Medi de la Generalitat de Catalunya, Jaume Minguell, i del diputat de Prevenció d'Incendis i Gestió Forestal, Jordi Fàbrega. La investigadora del CREAM, Mireia Banqué, va obrir el programa amb la xerrada inaugural.

Durant el primer dia de les jornades, el primer bloc va girar al voltant de la **prevenció municipal d'incendis forestals, sota el títol "Adaptar-se al foc: eines i reptes"**. Hi van interve-

Debat "Adaptar-se al foc".

nir Asier Larrañaga, sotsinspector del GRAF dels Bombers de la Generalitat de Catalunya; Òscar Sánchez, cap de la Secció de Prevenció d'Incendis Forestals de la Diputació de Barcelona, i els alcaldes Marta Verdejo (Olivella) i Pere Medina (el Brull), en una sessió moderada per Ana Morgado, cap de la Secció de Restauració i Millora Forestal de l'OTPMIFDA.

A continuació, la sessió "**Quan el bosc genera futur**" va posar el focus en la **bioeconomia forestal** a través d'experiències concretes: la resina, amb Alejandro García de l'Associació de Resiners de Lleó; els teixits funcionals, amb Virgínia Garcia del Centre Tecnològic Eurecat; la fusta per a la construcció, amb Vicente Guallart, cofundador de l'Institut d'Arquitectura Avançada de Catalunya; els crèdits climàtics forestals, amb Teresa Cervera del Centre de la Propietat Forestal, i les tòfones, amb Pere Muxí de SoTaTerra.

A la tarda es va tractar la **restauració forestal i la gestió per a la conservació**, amb experiències sobre la integració de gestió i conservació, les afectacions de la plaga del *tomicus*, el protocol postincendi al cas de Capellades i el seguiment de l'incendi d'Òdena deu anys després, presentades per tècnics de l'OTPMIFDA i de la Generalitat de Catalunya.

Finalment, el programa del primer dia es va tancar amb un **bloc dedicat a l'equilibri entre gestió forestal i conservació**, amb la participació de Jordi Vayreda, investigador científic del CREAM; Míriam Piqué, directora adjunta de Transferència del CTFC, i Joana Barber, cap del Servei de Gestió de Parcs Naturals de la Diputació de Barcelona, en una sessió moderada per Miquel Rafa Fornieles, director de Sostenibilitat i Territori de la Fundació Catalunya La Pedrera.

Intervenció de Narcís Ribes, com a representant d'ELFOCAT.

Experiències municipals i gestió del bosc privat

La jornada del dia 19 de març es va iniciar amb la **presentació d'un mural creat expressament per a les jornades per l'artista Lily Brick**, muralista coneguda per obres que dialoguen amb el territori i la seva història. Una filmació a intervals (*time lapse*) va mostrar el procés de creació de la peça, que busca evocar la relació entre les persones i el bosc.

Tot seguit, la **sessió "Diferents territoris, mateixos reptes" va reunir experiències en gestió forestal estratègica de diversos territoris**. Hi van intervenir Helena Ballart, responsable de l'Àrea de Paisatges i Societats Resilients de la Fundació Pau Costa; Ana Morgado, cap de la Secció de Restauració i Millora Forestal de l'OTPMIFDA; Mikel Zabala, tècnic forestal de la Diputació de Guipúscoa; Daniel Canosa, tècnic de desenvolupament rural de la Fundació Juana de Vega de Galícia, i Josep Pintó, president de l'Associació Forestal Vall de Lord. Anna Sanitjas, cap de l'Oficina Tècnica

de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari de la Diputació de Barcelona, va moderar la sessió.

El programa va continuar amb un **bloc sobre el bosc públic municipal**, presentat per Agustí Busquets, enginyer forestal de la Diputació de Barcelona. Va ser en aquest marc on **Narcís Ribes, gerent d'ELFOCAT, va aportar l'experiència de l'Associació**, juntament amb les exposicions de Sonia Cano, tècnica de Medi Ambient de l'Ajuntament de Pallejà; Marta Miralles, tècnica de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Celoni, i David Meya, en representació de la Generalitat de Catalunya. Des d'ELFOCAT es va reivindicar el triple paper de les entitats locals com a administració forestal, dinamitzadores de l'activitat rural i propietàries responsables de la gestió.

La jornada també va donar **veu al bosc privat a través de les associacions de propietaris forestals**, amb la participació de Jofre Rodrigo (Serres Miralles-Orpinell), Xavier Solanes (Montnegre i el Corredor), Carlos Súnico (Entorns de Montserrat), Clara Santamaria (Dones de Bosc), Santi Canadell (Plana de Vic) i Carlos García Oquillas, coordinador de l'Àrea d'Espais Naturals i Infraestructura Verda de la Diputació de Barcelona, en una sessió moderada per Anna Sanitjas.

El diputat Jordi Fàbrega va ser l'encarregat de fer el tancament de les jornades, amb una crida a la conscienciació col·lectiva sobre la importància dels boscos i del sector primari, entre d'altres. Fàbrega va finalitzar la intervenció posant en valor el paper dels municipis com a institució més propera al territori i, per tant, la que més pot incidir en el canvi. 🌱

Font: Diputació de Barcelona
[Més informació i conclusions aquí.](#)

PEFC Catalunya celebra els seus 25 anys a Món Sant Benet, amb la presència del sector forestal

El 19 de març PEFC Catalunya, de la qual ELFOCAT forma part (vegeu l'article de la pàgina 18), va commemorar el seu 25è aniversari amb una jornada que va reunir representants institucionals, empresarials, acadèmics i professionals del sector forestal, consolidant-se com un espai de trobada per al present i futur dels boscos a Catalunya. Sota el lema "25 anys certificant futur", l'acte va posar en valor el paper de la **certificació forestal sostenible** com a eina fonamental per garantir la gestió responsable dels boscos, impulsar la competitivitat empresarial i fomentar la innovació en els productes forestals.

La jornada va ser inaugurada pel conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, Òscar Ordeig i Molist, i va comptar amb diverses taules rodones que van abordar l'evolució del sector, el vincle entre empresa i sostenibilitat i les oportunitats de futur dels productes forestals.

Durant l'esdeveniment es van compartir reflexions sobre els orígens de PEFC a Catalunya i el seu impacte al llarg d'aquests 25 anys, així com els reptes actuals en un context marcat pel canvi climàtic i la necessitat de gestionar els boscos de manera sostenible. Un dels moments destacats de la jornada va ser l'acte d'homenatge a la trajectòria i el compromís amb la gestió forestal sostenible, que va reconèixer la tasca de persones i entitats clau del sector.

La cloenda de l'acte va anar a càrrec del president de PEFC Catalunya, Josep Maria Vila d'Abadal i Serra, qui va posar l'accent en la necessitat de continuar treballant de manera col·laborativa per garantir el futur dels boscos i del sector forestal.

L'acte va finalitzar amb un còctel inspirat en el llibre *El bosc a la taula*, editat per PEFC Catalunya, una obra que posa en valor els productes forestals a través de la gastronomia i reforça el vincle entre la sostenibilitat, el territori i la cultura.

Amb aquesta celebració, PEFC Catalunya va reafirmar el seu compromís amb la gestió forestal sostenible i amb la promoció d'un model que contribueix tant a la preservació del medi ambient com al desenvolupament econòmic local. 🌱

ELFOCAT, present a l'Assemblea de la FECOF, a Bulgària

Entre els dies 15 i 17 d'abril va tenir lloc a Bulgària l'Assemblea corresponent a la primavera de la FECOF, Federació Europea de Municipis Forestals, amb la presència de les associacions de municipis forestals ELFOCAT (Catalunya), AMF (Bulgària), COFOR (França), Municipis Forestals d'Alemanya (Alemanya) i AMUFOR (València).

Després de l'Assemblea FECOF25-CAT, la darrera trobada dels membres de l'entitat a Catalunya organitzada per ELFOCAT entre els dies 8 i 11 d'octubre de 2025 (recordem que ELFOCAT és membre de ple dret de la FECOF des de 2011 i que actualment n'ostenta la vicepresidència), en aquesta ocasió es va escollir com a emplaçament la ciutat de Russe, situada a uns 80 km de Bucarest, al riu Danubi, i un emplaçament que representa una frontera natural entre Bulgària i Romania.

En aquesta ocasió, les diverses delegacions presents van tractar diferents temes relatius a la política europea que afecta directament als municipis forestals.

El futur de la FECOF

Un dels aspectes clau a desenvolupar a la reunió estava vinculat a la direcció futura de

L'Associació i a la definició dels passos estratègics a seguir, així com l'acord sobre les prioritats comunes, partint de la següent realitat: "durant els darrers anys, la FECOF ha demostrat la importància d'una veu forta i unida dels propietaris forestals municipals en l'àmbit europeu. En vista dels creixents reptes polítics i tècnics, una cooperació estreta i de confiança dins la nostra xarxa és més important que mai. Només treballant junts podem representar eficaçment els nostres interessos i contribuir activament als debats polítics europeus. En aquest context, ens agradaria especialment debatre com podem enfortir encara més la nostra cooperació, alinear els nostres mètodes de treball per al futur i desenvolupar posicions comunes clares".

Així doncs, el punt més destacat va ser l'acord per a l'establiment d'un full de ruta per al futur de la FECOF, que cal concretar conjuntament en les següents setmanes posteriors a la trobada, amb els següents punts a considerar:

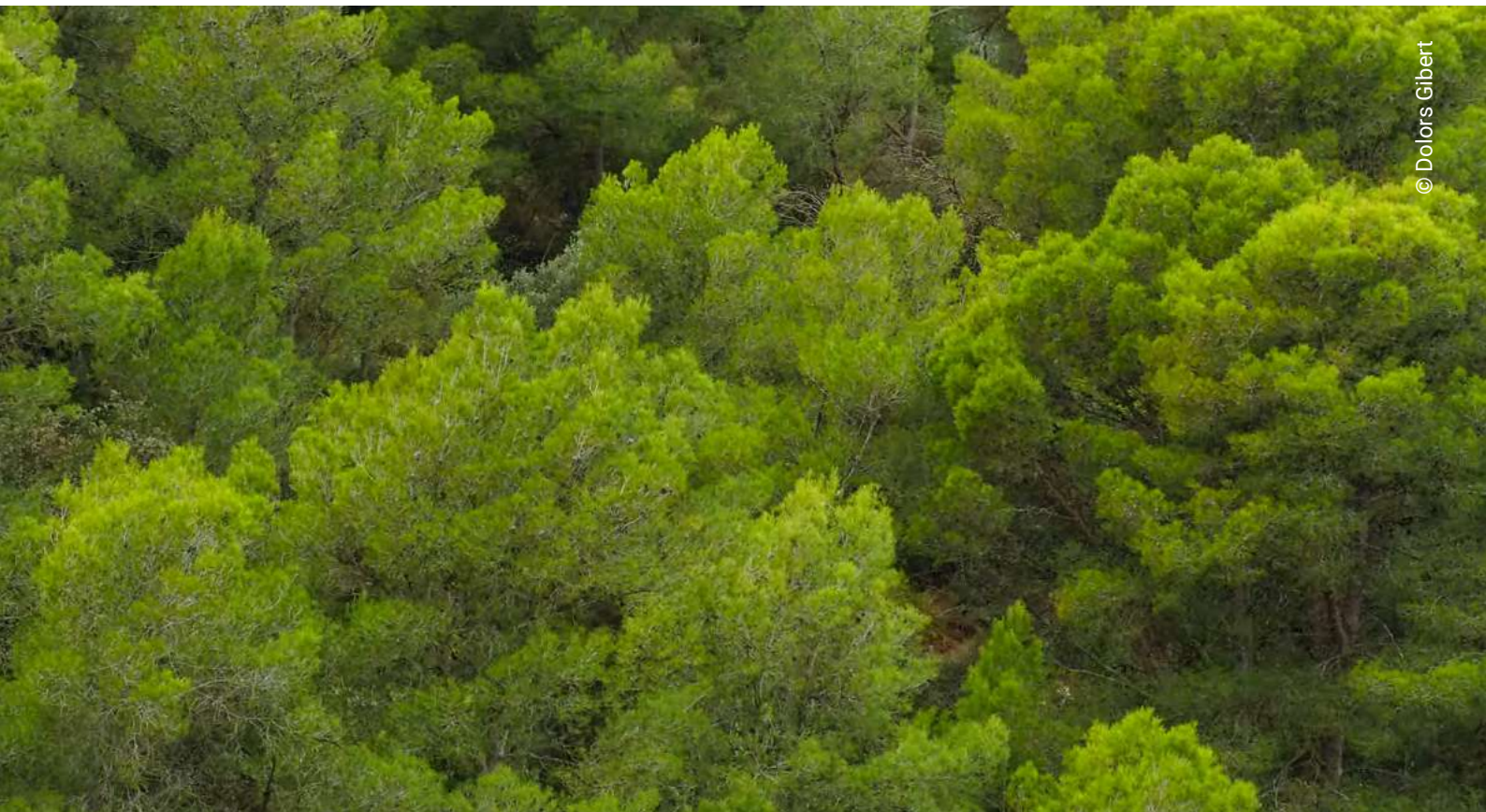
- El compromís de les diverses associacions nacionals i estatals per tal de seguir potenciant la veu dels municipis forestals a Europa, ateses les importants afectacions per al món local forestal de les normatives desenvolupades per les institucions europees, els importants reptes que es preveuen en el futur immediat, i el paper estratègic que han de tenir els ajuntaments i les EMD en la gestió forestal, ambiental i social dels nostres boscos.
- Una reflexió per ampliar la influència de la FECOF en les associacions d'aquells estats europeus que no formen part de la Unió Europea, en els municipis que promouen la gestió forestal tot i no ser propietaris de forests, i en les associacions regionals o locals d'interès forestal.
- La promoció d'un projecte conjunt per part de la FECOF d'interès forestal amb finançament europeu, en algunes de les línies existents.
- L'organització d'activitats de formació forestal a electes de municipis amb propietats forestals, promogudes per la FECOF.

- L'actualització d'un estudi ja existent on es detalla l'estat del món local forestal (propietat municipal forestal) a Europa i de les diferents associacions i estructures estatals, nacionals i regionals existents, així com la seva operativitat real.

Altres activitats

A més de les reunions més operatives entre els membres de la FECOF a l'Hotel Teodora Palace de Russe, els delegats també van visitar el parc natural Roussenski Lom i hi va haver una trobada amb els membres de la Junta de l'associació municipal Forests and Representatives of the Executive Agency Forests, al Ministeri d'Agricultura, en què es van presentar les principals polítiques i accions d'ambdues entitats. 🌲

L'activitat "Amics de les forests comunals", a l'Escola Ribagorçana del Pont de Suert

Gràcies a la implicació de l'Ajuntament del Pont de Suert, i al fet que aquest forma part d'ELFOCAT, els dies 2 i 3 de març es va presentar a l'Escola Ribagorçana d'aquest terme municipal el projecte i activitat "Amics de les forests comunals", promogut per l'Associació i adreçat a les escoles.

La dinamitzadora Sara Arjó Francés –Verd e Blu– va entrar a les aules de 6è i 5è de primària de l'escola per fer reflexionar l'alumnat sobre què és un bosc, quines espècies d'arbres s'hi poden trobar i com poder reconèixer-les.

Un total de 43 alumnes van rebre informació sobre els boscos i a continuació van poder parlar sobre la seva titularitat (se'ls va transmetre que, com a ciutadans del municipi, són propietaris de boscos comunals) i sobre què és i implica la gestió d'una forest de forma

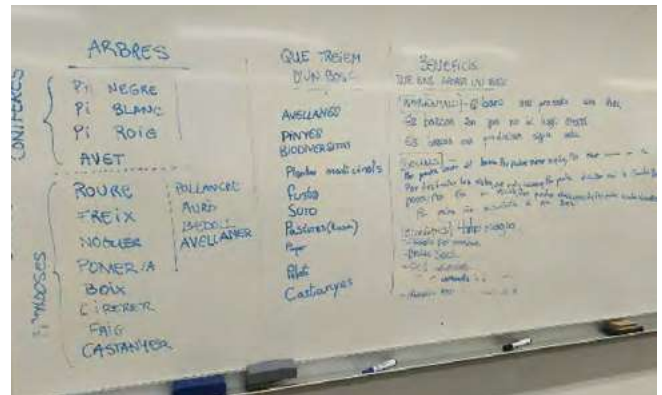
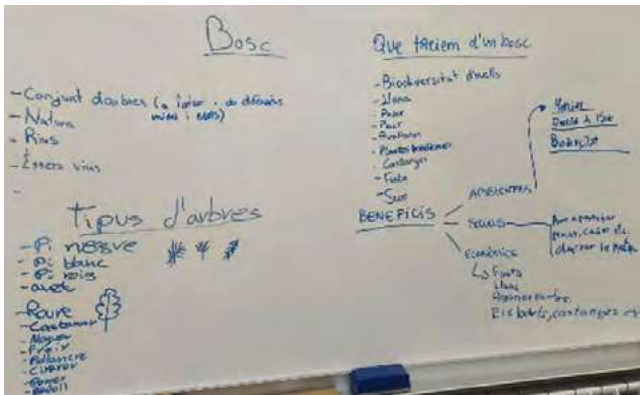
sostenible. També es va dialogar sobre quins recursos regala el bosc, començant per les coses més tangibles com ara fruits, bolets, fusta o suro... fins, anant una mica més enllà, els usos i beneficis ambientals i socials que aporta, i sobre la importància de mantenir-ne la biodiversitat per garantir-ne una òptima conservació. I, com a conclusió, es va xerrar sobre la sort que es té de viure a tocar d'un bosc.

En acabar la sessió i després de respondre totes les preguntes i finalitzar amb èxit tots els reptes proposats, es va lliurar a tot l'alumnat el diploma i la insígnia que els acredita com a amics del Club d'Amics de les Forests Comunals.

Des d'ELFOCAT es fa palès l'agraïment a l'Escola Ribagorçana, a l'equip de mestres i a l'alumnat, molt implicat en les dinàmiques! 🌱

Diversos moments de l'activitat a l'Escola Ribagorçana.

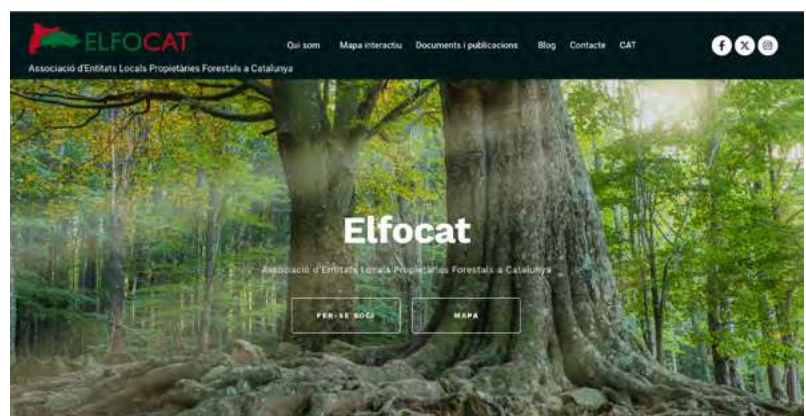

En finalitzar l'activitat pedagògica "Amics de les forests comunals" es va entregar a tots els participants un diploma commemoratiu.

ELFOCAT estrena la nova web

ELFOCAT ha estrenat una nova web, amb un disseny i una imatge renovades, i amb tota la informació relativa a les activitats de l'Associació i als ens associats. La pàgina s'ha actualitzat, modernitzat i ampliat, per tal de fer-la més atractiva als usuaris.

Visiteu-la! <https://elfocat.cat/>

L'article

El futur passa pel bosc: ciència, territori i transformació

Pineda de Can Ferrer del Coll.

La Càtedra del Bosc de la Universitat de Girona posa en valor el coneixement i les pràctiques del territori. La seva raó de ser és contribuir a un canvi de paradigma en la manera com entenem i gestionem els ecosistemes forestals, especialment en aquells municipis on el bosc ocupa una part majoritària del terme.

En molts municipis forestals del nostre país, el bosc no és un element paisatgístic més: és la base del territori. Configura l'economia local, condiona la planificació urbanística, determina les polítiques de prevenció d'incendis i forma part del patrimoni natural i cultural que defineix la identitat del poble. Tanmateix, una part molt important del valor que generen aquests boscos continua sent invisible des del punt de vista jurídic i econòmic.

En un context d'emergència climàtica, pèrdua de biodiversitat i augment del risc de grans incendis forestals, el repte no és només gestionar millor, sinó reconèixer de manera efectiva el conjunt de serveis que el bosc presta a la societat. Regulació hídrica, captació i permanència de carboni, estabilització del sòl, con-

Detall d'una soca d'alzina, a l'Albera.

servació d'hàbitats, generació de salut i benestar... Tot això ja ho fan els boscos. La pregunta és: com ho incorporem als instruments de decisió i finançament?

És en aquest escenari que pren sentit la **Càtedra del Bosc de la Universitat de Girona**. Lluny de ser un projecte estrictament acadèmic, la Càtedra neix amb una clara vocació aplicada i territorial. La seva raó de ser és contribuir a un canvi de paradigma en la manera com entenem i gestionem els ecosistemes forestals, especialment en aquells municipis on el bosc ocupa una part majoritària del terme.

Nous reptes

Durant dècades, la política forestal ha estat centrada principalment en la producció i l'aprofitament. Aquest model ha tingut sentit en determinats contextos, però avui resulta insuficient per afrontar els reptes actuals. El bosc del segle XXI ha de ser gestionat també

com a infraestructura verda estratègica. Això implica integrar-hi dimensions ambientals, climàtiques, socials i econòmiques que fins ara han quedat en un segon pla.

Baga d'en Solsona.

El bosc del segle XXI ha de ser gestionat també com a infraestructura verda estratègica. Això implica integrar-hi dimensions ambientals, climàtiques, socials i econòmiques que fins ara han quedat en un segon pla

La Càtedra del Bosc treballa precisament en aquesta direcció. **Un dels seus eixos centrals és el reconeixement jurídic i econòmic dels serveis ecosistèmics.** Molts municipis forestals assumeixen responsabilitats ambientals que beneficien el conjunt del país —i més en-

llà— però que no tenen un retorn proporcional. Avançar cap a mecanismes que permetin identificar, mesurar i incorporar el valor d'aquests serveis en instruments de gestió, planificació i fiscalitat és un pas clau per reforçar la sostenibilitat del món rural.

Aquesta línia de treball no és teòrica. Es concreta en l'estudi i el desenvolupament de models de pagament per serveis ambientals, en l'anàlisi de fórmules jurídiques que permetin donar estabilitat a aquests mecanismes i en la definició de criteris objectivables per identificar unitats de gestió amb elevada productivitat ecosistèmica. **L'objectiu final és clar: que conservar i gestionar amb criteris de qualitat ecològica no sigui una càrrega, sinó una oportunitat.**

Un altre àmbit fonamental és la **resiliència forestal**. Els grans incendis dels darrers anys han posat de manifest la vulnerabilitat de determinades masses forestals contínues i densificades. La Càtedra impulsa una **mirada integrada**

Les Mulleres II.

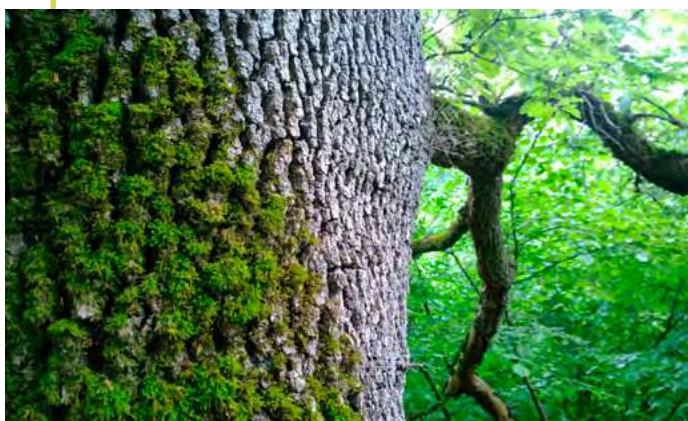
Sèlvans: experiència de territori i custòdia forestal

El desenvolupament de la Càtedra del Bosc no s'entén sense la contribució de **Sèlvans, entitat especialitzada en la identificació, caracterització i custòdia de boscos d'alt valor ecològic, especialment boscos madurs.**

Sèlvans treballa des de fa anys sobre el terreny, acompanyant propietaris i promovent la preservació de rodals que poden generar un alt retorn ecosistèmic a llarg termini. La seva experiència pràctica ha posat de manifest els buits existents en el reconeixement formal d'aquests valors i ha contribuït a definir les línies de recerca aplicada de la Càtedra.

A més de la custòdia forestal, l'entitat ha impulsat iniciatives de compensació ambiental i projectes vinculats a la funcionalitat terapèutica dels boscos, reforçant la idea que el valor del bosc va molt més enllà de la producció material. Aquesta experiència de territori aporta realisme i aplicabilitat a les reflexions acadèmiques, i permet que la Càtedra mantingui una connexió directa amb les necessitats dels municipis i de la propietat forestal.

que combina gestió activa, construcció de mosaics agroforestals i preservació de rodals madurs com a espais d'estabilitat ecològica. Aquesta visió té una aplicació directa en la

planificació municipal i en els instruments de gestió forestal, especialment en territoris amb alta càrrega forestal.

Fageda de Gresolet.

En aquest context, els boscos madurs ocupen un lloc central. Aquests rodals, que han evolucionat durant dècades sense grans perturbacions, concentren una biodiversitat elevada, acumulen grans estocs de carboni —especialment al sòl— i contribueixen a una regulació hídrica més estable. Sovint són també més resistents als episodis climàtics extrems. Entendre'ls com a infraestructures verdes municipals és una de les aportacions conceptuals que la Càtedra vol consolidar, amb l'objectiu que aquest valor es pugui integrar en la presa de decisions.

La formació és una altra peça clau. La Càtedra impulsa **microcredencials universitàries orientades a professionals del sector forestal, tècnics municipals i responsables polítics** que vulguin aprofundir en la valoració de serveis ecosistèmics, la innovació jurídica ambiental o els nous models de finançament forestal. Es tracta de formació aplicada, pensada per oferir eines concretes davant els reptes reals del territori.

La Càtedra del Bosc es configura, així, com una eina al servei del territori. No pretén substituir els instruments existents, sinó reforçar-los amb base científica, jurídica i econòmica. En un moment en què els municipis forestals assumeixen un paper central en la lluita contra el canvi climàtic i la preservació de la biodiversitat, **disposar d'un espai estable de recerca i innovació orientat a la gestió forestal sostenible és una oportunitat estratègica.**

Reconèixer el valor real dels serveis ecosistèmics no és només una qüestió ambiental. És també una qüestió d'equilibri territorial, de justícia amb el món rural i de sostenibilitat a llarg termini. El bosc ja està fent la seva funció. El repte ara és saber reconèixer-la i integrar-la en les decisions que definiran el futur dels nostres pobles. 🌿

Joan Nogué
 Director de la Càtedra del Bosc

Jaume Hidalgo
 President i coordinador general de Sèlvans

Obaga de Puigdel·l·vol

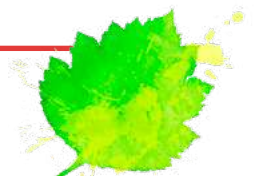
L'entrevista

Jordi Fàbrega i Colomer,

DIPUTAT DELEGAT DE PREVENCIÓ D'INCENDIS I GESTIÓ FORESTAL A LA DIPUTACIÓ DE BARCELONA I ALCALDE DE SANT PERE DE TORELLÓ

“Avui hi ha un consens molt més ampli que fa uns anys: sense gestió forestal activa no hi ha prevenció eficaç, ni tampoc adaptació real al canvi climàtic. Cada cop és més compartida la idea que conservar el bosc no vol dir deixar-lo intacte, sinó actuar-hi amb criteri, planificació i visió de llarg termini.”

Com definiria el perfil i l'estat actual dels boscos a la demarcació de Barcelona?

Els boscos de la demarcació de Barcelona han canviat profundament en poques dècades. Hem passat d'un paisatge en mosaic, amb una combinació de conreus, pastures i masses forestals gestionades, a un escenari amb grans continuïtats forestals, sovint més denses i amb una acumulació important de combustible. Això ens fa més vulnerables

davant dels grans incendis forestals, sobretot en un context de canvi climàtic, sequeres persistents i episodis extrems cada vegada més freqüents.

Ara bé, seria un error mirar aquest procés només des de la preocupació. Els boscos també representen una oportunitat de primer ordre si els sabem gestionar bé. No són no-

més un espai natural o un element paisatgístic, sinó una autèntica infraestructura verda del país. Ens aporten serveis ecosistèmics essencials: regulen l'aigua, protegeixen el sòl, capturen carboni, afavoreixen la biodiversitat, connecten ecològicament el territori i contribueixen al benestar col·lectiu. I, a més, poden ser la base d'una bioeconomia forestal capaç de generar activitat, ocupació i arrelament al territori.

I la gestió forestal que se'n fa? Quines en són les principals fortaleses i els principals problemes associats, i com s'afronten, des de la Diputació de Barcelona?

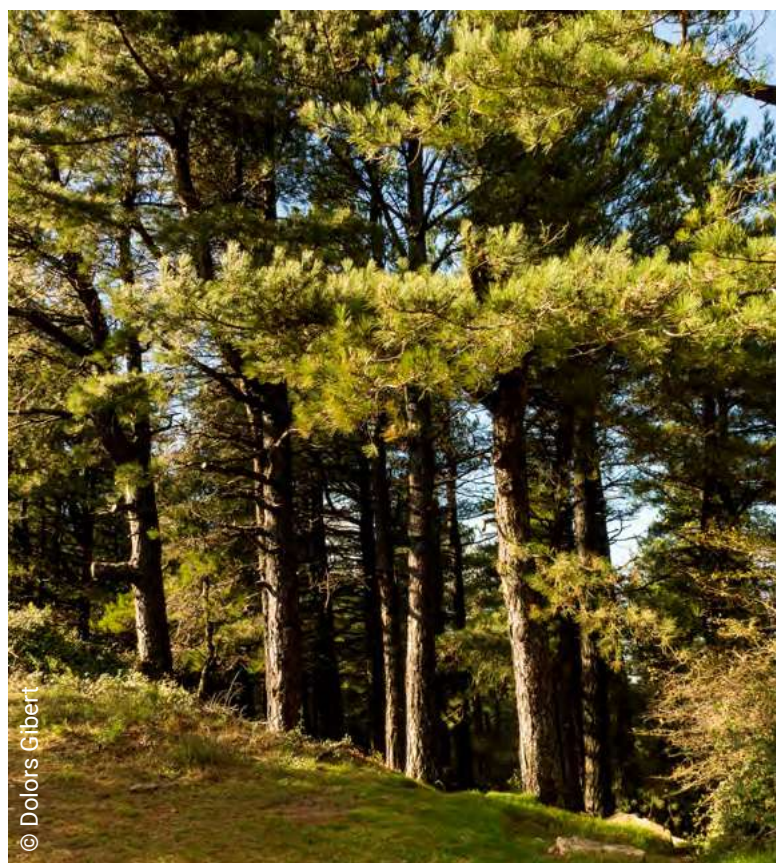
La principal fortalesa és que avui hi ha un consens molt més ampli que fa uns anys: sense gestió forestal activa no hi ha prevenció eficaç, ni tampoc adaptació real al canvi climàtic. Cada cop és més compartida la idea que conservar el bosc no vol dir deixar-lo intacte, sinó actuar-hi amb criteri, planificació i visió de llarg termini.

Des de la Diputació de Barcelona fa temps que treballem en aquesta línia, promovent una gestió forestal estratègica, coordinada i territorialitzada. El repte no és només reduir combustible, sinó fer boscos més resilents, més diversos i més capaços de continuar prestant serveis ecosistèmics. Això també implica reforçar la dimensió econòmica de la gestió, perquè sense viabilitat econòmica difícilment hi haurà continuïtat. Aquí és on la bioeconomia forestal pren tot el sentit: en la valorització de la fusta, la biomassa, la silvopastura i altres aprofitaments sostenibles com a palanques per mantenir viu el territori.

Els principals problemes continuen sent coneguts: la fragmentació de la propietat, la dificultat de rendibilitzar la gestió, la discontinuïtat d'alguns aprofitaments i la complexitat

d'intervenir a escala de paisatge. Per això és tan important prioritzar bé, treballar conjuntament amb Bombers, Generalitat, ADF, associacions de propietaris i món local, i actuar allà on la gestió tingui més retorn en termes de seguretat i de resiliència territorial. La Diputació estructura bona part d'aquest suport a través del Catàleg de serveis, que inclou recursos específics de planificació, execució de treballs i prevenció d'incendis forestals per als ens locals.

Des de l'inici de la seva creació l'any 2010, ELFOCAT ha comptat amb el suport de la Diputació de Barcelona i actualment s'està elaborant un nou conveni entre ambdues entitats molt més ambiciós. Quin paper creu que han de jugar aquestes institucions en el suport al món local forestal i als ens locals amb forests pròpies?

© Dolores Gibert

Crec que el seu paper ha de ser claríssim: estar al costat dels ajuntaments i reforçar-ne la capacitat d'acció. Els municipis amb forest pròpia tenen una responsabilitat important, però sovint no disposen, per si sols, ni de l'estructura tècnica ni dels recursos necessaris per afrontar una gestió forestal complexa, sostinguda i adaptada als reptes actuals. En aquest sentit, tant ELFOCAT com la Diputació han de fer d'altaveu del món local, però també d'eina útil perquè els municipis puguin passar de la voluntat a la gestió efectiva.

Això vol dir ajudar-los a ordenar, conèixer, delimitar, planificar i activar els seus boscos. I aquí el Catàleg de serveis de la Diputació de Barcelona és especialment rellevant. La línia de Planificació de boscos municipals permet redactar plans tècnics de millora i gestió forestal i altres instruments de plani-

ficació forestal amb criteris de sostenibilitat, multifuncionalitat, adaptació al canvi climàtic i maximització dels serveis ecosistèmics; i inclou, a més, suport específic a la propietat pública, com ara la identificació i delimitació de finques, la revisió cadastral i registral i l'assessorament tècnic especialitzat. Alhora, la línia Patrimoni natural local permet finançar actuacions forestals en finques municipals, incloent-hi treballs de millora de la biodiversitat, foment de masses mixtes, creació d'espais oberts i compatibilització de l'ús públic amb la conservació.

En definitiva, aquestes institucions han de facilitar que el bosc públic municipal deixi de ser vist com una càrrega i passi a ser entès com un actiu territorial estratègic: per a la prevenció d'incendis, per a la biodiversitat, per a la provisió de serveis ecosistèmics i per al desenvolupament local.

Com valora la tasca dels municipis, tant dels propietaris de boscos com dels que no en tenen, amb relació a la gestió forestal i la protecció dels espais naturals i la biodiversitat dels terrenys forestals?

Els municipis tenen un paper central, tant si són titulars de forests com si no. Els ajuntaments amb bosc públic tenen una responsabilitat directa de gestió, però també una gran oportunitat de lideratge territorial. I els que no disposen de grans superfícies forestals també estan plenament afectats pel que passa al seu entorn: el risc d'incendi, la degradació del paisatge, la pèrdua de biodiversitat o la vulnerabilitat del territori no s'aturen als límits administratius.

Per això és tan important que el municipalisme tingui eines concretes. En l'àmbit del Catàleg de serveis, la Diputació ofereix suport a la planificació de boscos municipals,

© Dolores Gilbert

però també recursos directament vinculats a la prevenció, com l'actualització dels plans municipals de prevenció d'incendis forestals (PPI), la conservació de camins i punts d'aigua previstos en aquests plans i la consolidació de la infraestructura necessària perquè sigui operativa. L'actualització dels PPI, de fet, inclou inventari de camp, redacció del document revisat, assessorament tècnic i socialització amb ajuntaments, ADF, Bombers i altres actors territorials.

Aquest paper municipal, a més, queda encara més reforçat pel Decret Llei 21/2025, de 14 d'octubre, de mesures urgents de suport al sector agrari i forestal que va treure el Govern de la Generalitat i validat pel Parlament de Catalunya. Aquesta norma modifica la Llei forestal de Catalunya i reforça els perímetres de protecció prioritària com a unitat territorial bàsica de planificació en les àrees forestals d'alt risc d'incendi; també incorpora mesures sobre el règim d'intervenció administrativa i consolida una visió més estructurada i territorial de la prevenció.

Tot plegat apunta cap a una idea molt clara: la gestió forestal del futur només serà efectiva si es basa en la cooperació entre administració local, propietaris forestals, ADF i Generalitat. No és casual, en aquest sentit, que les ADF siguin associacions formades precisament per propietaris forestals i ajuntaments del seu àmbit territorial. La prevenció i la gestió forestal demanen aquesta governança compartida, aquesta lògica de corresponsabilitat i aquesta capacitat de treballar a escala de paisatge.

Els passats 18 i 19 de març l'Oficina Tècnica de Prevenció Municipal d'Incendis Forestals i Desenvolupament Agrari (OTPMIFDA) de la Diputació de Barcelona va organitzar a Vic "A bosc", un espai de trobada per construir un nou paradigma de gestió forestal estratègica, sostenible i adaptativa davant els reptes del canvi climàtic. Quins van ser els principals eixos i conclusions d'aquestes primeres Jornades Municipals de Gestió Forestal Estratègica?

Les jornades “A bosc” van servir, sobretot, per posar de relleu la importància de la perspectiva local en la gestió forestal i manifestar una realitat que ja no podem ajornar: el bosc no es pot continuar abordant només des d’una mirada contemplativa o reactiva. El bosc és una infraestructura verda essencial, i si volem que continuï aportant serveis ecosistèmics bàsics —regulació climàtica, biodiversitat, protecció del sòl, disponibilitat d’aigua, qualitat paisatgística i oportunitats de lleure—, cal gestionar-lo activament.

Una de les idees centrals de les jornades va ser que gestió i conservació no són termes oposats. Al contrari: en el context actual, gestionar és també conservar. Un bosc amb estructura més diversa, amb discontinuïtats ben planificades i millor connectat amb el mosaic agroforestal és un bosc més resilient, menys vulnerable als grans incendis i amb més capacitat d’adaptació davant del canvi climàtic.

També hi va emergir amb força el paper del municipalisme. Els ajuntaments són l’administració més propera al territori i han de disposar de planificació, recursos i suport tècnic per exercir aquest paper. I, finalment, es va remarcar amb contundència una idea fonamental: sense bioeconomia forestal no hi haurà gestió sostinguda en el temps. Valoritzar la fusta, la biomassa, la silvopastura i altres aprofitaments compatibles és indispensable per donar continuïtat a una gestió que és ambientalment necessària i territorialment estratègica.

Vostè és alcalde d’un municipi, Sant Pere de Torelló, amb molta tradició forestal i de ramaderia extensiva. Quines són les experiències i els reptes que caldria destacar, fruit de la seva experiència en el món local forestal?

Des de l’experiència local, el primer que aprenem és que el bosc no és un decorat. És un recurs estratègic, i només genera valor col·lectiu si es gestiona de manera activa, intel·ligent i continuada. A Sant Pere de Torelló en tenim un exemple molt clar amb la caldera municipal de biomassa, que ens permet escalfar equipaments públics, part del nucli urbà i també algunes empreses del municipi. És una experiència que mostra de manera tangible com la gestió forestal pot traduir-se en retorn social, energètic i econòmic, tot

tancant el cicle local de la fusta i reduint dependències externes. Això és, en essència, **bioeconomia forestal** aplicada al món local.

Ara bé, més enllà dels projectes concrets, hi ha un repte de fons que continua sent enorme: la necessitat de reforçar la cultura forestal de la societat. Encara avui hi ha una certa desconexió entre la ciutadania i el coneixement real del bosc, del seu funcionament, de la seva fragilitat i de la necessitat de gestionar-lo. Per això és tan important la pedagogia, la sensibilització i l'educació, especialment des de l'escola.

També hem d'avançar molt més en la capacitat de connectar gestió forestal, ramaderia extensiva, prevenció d'incendis, biodiversitat, ús públic i activitat econòmica. El veritable repte és entendre el bosc com una infraestructura verda viva, proveïdora de serveis ecosistèmics i alhora base d'oportunitats per al territori.

Finalment, com s'imagina els boscos en el futur proper?

M'imagino uns boscos més ben cuidats, més resilients, més diversos i millor integrats en un paisatge viu. Uns boscos menys vulnerables als grans incendis, més preparats per adaptar-se al canvi climàtic i més connectats amb l'activitat agrària, la ramaderia extensiva i els usos locals del territori. En definitiva, uns boscos concebuts no només com a massa forestal, sinó com una part essencial de la infraestructura verda del país.

Aquest futur, però, no arribarà sol. Dependrà de la capacitat que tinguem de planificar, cooperar i invertir. Dependrà de reforçar el paper dels municipis, de consolidar la col·laboració amb els propietaris forestals i de fer possible una bioeconomia forestal que doni continuïtat a la gestió. El futur del bosc no es decidirà quan arribi l'incendi, sinó en la feina que siguem capaços de fer avui, des del territori i amb una mirada compartida. 🌱

Els sistemes d'extracció de fusta no mecanitzats

Per tal de conèixer els diferents sistemes d'extracció de fusta no mecanitzats existents al nostre país, al dossier parlem d'exemples de gestió vinculats a la tracció animal i a la treta mitjançant canals.

Cap a la integració de la tracció animal en la gestió forestal

Integrar la tracció animal als instruments de planificació forestal pot contribuir a activar superfícies actualment excloses de la gestió i oferir noves oportunitats als municipis propietaris forestals. A continuació se n'exposen les característiques, els resultats del primer seminari tècnic realitzat recentment sobre aquesta qüestió, i s'expliquen quatre experiències de treballs forestals amb tracció animal en diferents territoris.

La tracció animal en la gestió forestal: una eina contemporània per afrontar la no-gestió dels boscos a Catalunya

La gestió forestal a Catalunya afronta avui una paradoxa estructural: disposem de més superfície forestal que mai, però una part significativa d'aquests boscos es troba infra-

gestionada o fora dels circuits convencionals d'explotació. L'abandonament agrari del segle xx, la fragmentació de la propietat, la baixa rendibilitat de la fusta i l'increment dels costos d'explotació han configurat un escenari en què, en molts contextos, intervenir al bosc resulta tècnicament complex o econòmicament inviable.

© Jordi Torra (@jordifoto)

Treballs forestals. Fotografia per a l'ETAM 2023.

Una part molt rellevant de la superfície forestal de Catalunya, tant pública com privada, presenta dificultats estructurals de gestió: baixa productivitat, accessos limitats, parcel·lació extrema i absència d'economies d'escala. En aquests entorns, la no-gestió forestal acaba generant masses forestals densificades, acumulació de combustible, pèrdua de qualitat estructural i més vulnerabilitat davant els d'incendis. La gestió passiva no és neutra: té conseqüències ecològiques i territorials, i intervenir-hi requereix actuacions selectives, fines i adaptades.

En aquests escenaris, **l'extracció selectiva amb cavall o mula permet, precisament, les citades intervencions fines i adaptades.** La maniobrabilitat de l'animal facilita aclarides en boscos irregulars i treballs en pendents o sòls humits, amb una afectació mínima sobre la regeneració, ajustant-se a la microtopografia i

reduint danys als plançons. És una manera de treballar especialment útil quan l'objectiu és millorar l'estructura del bosc, actuar sobre la biodiversitat o intervenir en entorns amb infraestructures de desembosc limitades.

També pot ser una opció econòmicament viable en determinats contextos. En finques fragmentades o amb accés difícil, els costos associats al transport de maquinària, a la construcció o manteniment de pistes i a la restauració de danys poden fer desproporcionada una actuació mecanitzada. La tracció animal pot reduir aquests costos indirectes i fer possibles treballs que, d'una altra manera, quedarien ajornats o descartats.

En molts casos, la solució més eficient és combinar sistemes. La tracció animal pot assumir l'arrossegament i la reunió de fusta en zones sensibles o pendents, mentre que la

maquinària optimitza la càrrega i el transport en punts accessibles. Aquesta articulació amplia el ventall d'actuacions possibles i facilita adaptar l'obra forestal a les condicions reals del terreny.

A Catalunya, la tracció animal és avui una pràctica vigent, amb colles especialitzades i experiències diverses en aclarides selectives, espais protegits i finques de difícil accés. Tanmateix, el seu encaix dins la planificació forestal i les polítiques públiques continua sent limitat. Diversificar les eines disponibles no respon a una mirada romàntica del passat, sinó a una voluntat d'eficiència i adaptació. Integrar la tracció animal dins els instruments de planificació forestal pot contribuir a activar superfícies actualment excloses de la gestió i oferir noves oportunitats als municipis propietaris forestals.

En aquest sentit, **per a molts municipis amb**

patrimoni forestal dispers o de difícil accés, la tracció animal pot esdevenir una eina estratègica per activar hectàrees que avui queden fora dels circuits habituals de gestió, cosa que contribueix a la prevenció d'incendis, a la millora estructural del bosc i a la dinamització econòmica local.

En definitiva, es tracta de racionalitzar la intervenció: escollir, en cada context, el sistema que permeti assolir els objectius silvícoles, econòmics i ambientals amb el menor impacte possible. **La tracció animal no substitueix la mecanització,** però amplia les possibilitats d'actuació en aquells boscos que avui queden al marge de la gestió efectiva.

Precisament per abordar aquest desajust i poder transformar l'experiència acumulada en criteris operatius, es va impulsar el primer Seminari Tècnic sobre Tracció Animal i Gestió Forestal.

© Jordi Torra

Treballs forestals. Fotografia per a l'ETAM 2023.

A Catalunya, la tracció animal és una pràctica vigent, amb colles especialitzades i experiències en aclarides selectives, espais protegits i finques de difícil accés. Tanmateix, el seu encaix dins la planificació forestal i les polítiques públiques continua sent limitat

Impulsar la gestió forestal amb tracció animal des de les polítiques públiques a Catalunya: els resultats del primer seminari tècnic

El passat 9 de desembre de 2025, la Universitat de Lleida va acollir el **Seminari Tècnic sobre Tracció Animal i Gestió Forestal**, una jornada concebuda com a espai de treball estratègic en un moment clau per a les polítiques forestals del país. En un context marcat per l'increment del risc d'incendis, la necessitat d'activar superfícies forestals avui infragestionades i els reptes derivats del canvi climàtic, el seminari es va plantejar amb un objectiu clar: **analitzar per què la tracció animal no s'està integrant de manera estructural dins la gestió forestal a Catalunya i formular propostes concretes per revertir aquesta situació**. La voluntat no era només obrir un debat tècnic, sinó elaborar un document de conclusions i recomanacions amb capacitat d'incidència real, destinat al Departament competent en matèria forestal.

La jornada va reunir una representació transversal del sector. Hi van participar professionals de la tracció animal i entitats com l'Associació Catalana de Tracció Animal (ACTA), representants d'espais naturals protegits com el Parc Natural dels Ports i el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, tècnics del Centre de Ciència i Tecnologia Forestal de Catalunya (CTFC), docents de l'Escola Agrària del Solsonès i investigadors de la Universitat de Lleida (departaments de Ciència Animal i de Geografia i Història), així com re-

© Ariadna Nieto Espinet, Universitat de Lleida

Seminari Tècnic sobre Tracció Animal i Gestió Forestal, a la Universitat de Lleida, el 9 de desembre de 2025.

© Ariadna Nieto Espinet

Seminari Tècnic sobre Tracció Animal i Gestió Forestal, a la Universitat de Lleida, el 9 de desembre de 2025.

La primera part del seminari es va centrar en una **diagnosi compartida** sobre els principals obstacles. Les aportacions van coincidir a assenyalar que **la marginalitat actual de la tracció animal no respon a una manca de potencial tècnic, sinó a una combinació de factors estructurals**. Entre els obstacles identificats hi ha la manca d'oferta professional plenament estructurada i acreditada, l'absència de formació reglada específica, la dificultat d'encaix en els plec de prescripcions tècniques habituals i la inexistència d'ajuts equiparables als destinats a la mecanització. També es va posar de manifest el **desconeixement generalitzat**, tant en l'Administració com en part del sector forestal, sobre els rendiments reals, els costos i els àmbits d'aplicació més adequats.

presentants d'entitats vinculades a la propietat forestal, entre les quals ELFOCAT. També hi van prendre part especialistes en silvopastura i projectes de desenvolupament rural.

La sessió va combinar presentacions breus d'experiències, treball en grups sectorials i espais de debat col·lectiu, amb l'objectiu de construir una diagnosi compartida i formular recomanacions operatives.

Un altre element rellevant del debat va ser la **reflexió sobre el marc econòmic actual**. Es va assenyalar que els costos ambientals associats a la mecanització pesada, consum de combustibles fòssils, compactació del sòl, impacte sobre la regeneració o necessitat d'infraestructures, no sempre es reflecteixen adequadament en els preus de mercat. Aquesta manca d'internalització pot generar una percepció distor-

Per a molts municipis amb patrimoni forestal dispers o de difícil accés, la tracció animal pot esdevenir una eina estratègica per activar hectàrees que queden fora dels circuits habituals de gestió, fet que contribueix a la prevenció d'incendis, a la millora estructural del bosc i a la dinamització econòmica local

sionada de la competitivitat relativa entre models de gestió, cosa que situa en desavantatge opcions que, en determinats contextos, poden ser ambientalment més eficients.

Al mateix temps, es van destacar **experiències positives que demostren la capacitat de la tracció animal per operar amb precisió en pendents acusats, sòls fràgils o espais naturals protegits, així com la seva complementaritat amb sistemes mecanitzats**. Especialment en finques petites o fragmentades, o en actuacions selectives orientades a la millora estructural del bosc i la biodiversitat, es va constatar que pot esdevenir una eina viable i coherent amb els objectius de gestió sostenible.

La segona part de la jornada es va orientar a **definir línies d'acció**. Les recomanacions consensuades apunten cap a:

- La necessitat d'integrar formalment la tracció animal dins la planificació forestal i les polítiques públiques.
- Adaptar les línies d'ajut i els instruments de contractació per tal que no penalitzin models mixtos.
- Impulsar formació reglada i manuals tècnics que permetin establir criteris de qualitat, seguretat i rendiment.
- Promoure projectes pilot en forests propietat d'ens locals i en espais naturals protegits.
- Reforçar la cria, la selecció i la preservació de races de treball adaptades al territori, entenent que la seva conservació passa per l'ús actiu i funcional d'aquests animals.

El seminari va deixar una conclusió de fons: **la tracció animal no és una solució universal ni un debat identitari entre "mecanització o tradició"**. És una eina amb un camp d'aplicació concret que necessita marc institucional, criteris tècnics, formació i instruments adequats per desplegar-se quan el territori ho demana. En aquest sentit, el primer seminari tècnic va actuar com un punt d'inflexió per ordenar el debat, identificar barreres reals i definir una base compartida de propostes.

Més informació: [resum del seminari](#)

Quatre experiències de treballs forestals amb tracció animal

Les experiències desenvolupades en diversos territoris mostren que les conclusions del seminari no són merament teòriques. Ja existeixen actuacions concretes, tant en finques públiques com privades, que evidencien la viabilitat tècnica i econòmica de la tracció ani-

Marc institucional i suport

El seminari va ser impulsat conjuntament per la Universitat de Lleida, l'Associació Catalana de Tracció Animal (ACTA) i l'IDAPA (Institut per al Desenvolupament i la Promoció de l'Alt Pirineu i Aran), en el marc del projecte CENTAURO (PID2020-113369RJ-I00), finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació i l'Agència Estatal d'Investigació, així com del programa Ramón y Cajal (RYC2019-027682-I). La jornada va comptar amb la facilitació d'ARC Mediació Ambiental, que va contribuir a estructurar el treball participatiu i l'elaboració de les conclusions.

mal en contextos forestals diversos. Aquests casos permeten observar com **el sistema s'integra en projectes de millora estructural del bosc, conservació d'hàbitats, gestió en espais naturals protegits o prevenció d'incendis, especialment en superfícies amb limita-**

cions d'accés, pendents acusats o objectius de gestió selectiva.

A continuació es presenten quatre intervencions representatives que il·lustren aquesta capacitat d'adaptació i operativitat en contextos territorials diferents.

A Cuello Chardal (Osca) s'han executat tres intervencions, en dos anys consecutius, sobre un total de 16 ha de pi negre, amb diàmetres entre 15 i 40 cm, amb l'objectiu de millorar l'hàbitat del gall fer. Els equips van combinar entre dos i cinc animals i fins a quatre arrossegadors, amb poca coordinació amb els treballs previs de motoserra, fet que va fer baixar molt el rendiment. En 21 dies de feina es va assolir un rendiment mitjà d'1,3 ha per dia. Es tracta d'una actuació clarament orientada a la qualitat ecològica, on la precisió en l'extracció i la mínima afectació del sòl van ser prioritàries.

A Castellcir (Moianès), l'actuació va consistir en una aclarida per a la millora de biodiversitat de 6,5 ha d'alzinar, amb distàncies d'arrossegament variables (30-250 m) i sense la

Actuació a Cuello Chardal, a Osca.

© Bernat Torres Navarro

Actuació a Castellcir, al Moianès.

possibilitat d'obrir camins. Es van extreure 60 t (9,2 t/ha) amb un sistema de tir directe amb dos animals. El cost final va ser de 7.400 euros (1.138 €/ha), finançat amb una combinació de subvenció pública i venda de llenya. Els rendiments —tant de motoserrestes com d'arrossegadors— mostren una productivitat equilibrada. Destaca especialment el fet que era una actuació llargament desestimada per manca de viabilitat econòmica, i que finalment va poder executar-se gràcies a aquest model de treball.

Al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa (Santa Pau) es va intervenir en 2 ha d'alzinar amb una densitat d'extracció elevada (25 t/ha). El treball, amb tir directe i trineu per a distàncies més llargues, va assolir rendiments destacats: fins a 8,3 t per jornal en arrossegadors. El cost de l'extracció, motoserrestes apart, es va situar en 800 €/ha i aproximadament 32 €/t posada a carregador, xifres que evidencien l'eficiència del sistema quan la planificació, la densitat de fusta i les distàncies són favorables. És un cas paradigmàtic d'intervenció eficient dins un espai natural protegit.

El seminari va concloure que la tracció animal és una eina amb un camp d'aplicació concret que necessita marc institucional, criteris tècnics, formació i instruments adequats per desplegar-se quan el territori ho demana

Finalment, al Parc Natural dels Ports, la tracció animal es va aplicar en una intervenció de gran escala: 144 ha de pi roig i pinassa gestionades sota criteris de silvicultura propera a la natura i prevenció d'incendis. Amb aproximadament unes 760 t mobilitzades (5,2 t/ha), distàncies d'extracció de fins a 750 m i l'ús combinat de tir directe, trineu i sistemes de politges, el projecte va demostrar la capacitat operativa del

© Bernat Torras Navarro

Actuació al Parc Natural dels Ports.

sistema en superfícies extenses. El cost final es va situar en 600 €/ha, amb rendiments sòlids tant per als equips de tall com per als d'arrossegament.

Aquestes actuacions han estat realitzades per Al Pas Serveis Agroforestals SL, Lorrán oficial i Alfred Ferrís (a Cuello Chardal); Al Pas Serveis Agroforestals SL (a Castellcir); Al Pas Serveis Agroforestals SL i Sotabosc (al Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa) i Al Pas Serveis Agroforestals SL i EquiAgriForest SCCL (al Parc Natural dels Ports).

En conjunt, aquestes quatre experiències mostren la gran adaptabilitat de la tracció animal a contextos molt diversos: des de millores d'hàbitat en zones d'alta muntanya fins a actuacions extensives de prevenció d'incendis en ambients mediterranis. Les dades de rendiment i costos confirmen que, quan hi ha una bona planificació i un encaix adequat amb els objectius de gestió, la tracció animal és una eina plenament vigent, competitiva i alineada amb els reptes ambientals i socials de la gestió forestal del segle XXI.

El repte, a partir d'ara, és convertir aquestes experiències en marc estable, dotant-les de suport institucional, instruments tècnics i reconeixement professional perquè deixin de ser excepcions i esdevinguin una opció normalitzada dins la gestió forestal catalana. 🌱

Ariadna Nieto Espinet

Investigadora Ramón y Cajal
Departament de Geografia, Història i Història de l'Art, Universitat de Lleida
Membre de la Junta de l'Associació Catalana de Tracció Animal (ACTA)

Bernat Torras Navarro

President de l'Associació Catalana de Tracció Animal (ACTA)
Director de l'Escola de Tracció Animal Moderna (ETAM)
Al Pas Serveis Agroforestals SL

Pau Martorell Abram

Coordinador de l'Escola de Tracció Animal Moderna (ETAM)
Al Pas Serveis Agroforestals SL

Els sistemes d'extracció de fusta no mecanitzats

La treta de fusta mitjançant canals

La treta de fusta mitjançant canaletes o canals és una tècnica forestal pensada per danyar el mínim possible el bosc, que consisteix en una eina ben senzilla: uns tubs semicirculars d'un metre de llargada i uns cinquanta centímetres de diàmetre. A continuació s'exposen les condicions que calen per dur-la a terme, les característiques del procés d'extracció i els principals beneficis d'aquest sistema.

El bosc és un **ecosistema fonamental** que cal gestionar, tant per la seva pròpia salut com per obtenir-ne beneficis econòmics: fusta per a mobles, per a l'obtenció d'energia, per a pastures, per a activitats agrícoles com ara l'obtenció de bolets, tòfones... I, és clar, en la nostra societat no és menys important el bosc com a lloc de lleure i repòs.

L'explotació del bosc es fa amb la utilització d'eines mecàniques pesades. Ja sigui tant per a la tala dels arbres com per al baixant de la fusta, s'empren tractors, camions sovint de grans dimensions, grues, erugues, processadores... Totes aquestes eines, si bé són necessàries i imprescindibles, **fan malbé els sòls i obliguen a obrir camins transitables de dimensions considerables.**

El sistema de canaletes o canals

La treta de fusta mitjançant canaletes o canals és una tècnica forestal pensada per **dañar el mínim possible el bosc**. La tècnica consisteix en una eina ben senzilla: uns tubs semicirculars d'un metre de llargada i d'uns cinquanta centímetres de diàmetre. Per fer servir les canaletes, però, cal que prèviament s'hagi tallat el bosc. Els troncs s'han d'haver tallat a 1,20 m, mentre que el seu diàmetre no ha de ser gaire gran, bàsicament per dos motius:

- Els troncs s'han de portar a pes de braços fins a la instal·lació de la canaleta i, per tant, cal tenir en compte la seva dimensió i pes.
- Si posem com a exemple els boscos garrotxins, en què predomina l'alzina de troncs tortuosos, amb barres de 220 o 240 cm, aquestes poden sortir de la canal i fer malbé altres arbres o ferir les persones que estan treballant.

La tècnica de canaletes o canals encara és a les beceroles a Catalunya, però si bé té inconvenients com ara el transport dels tubs, la seva col·locació i la preparació de les piles de fusta, cal dir que és molt més respectuosa amb el medi pel que fa a la construcció de vials. Ara bé, aquest sistema només es pot dur a la pràctica en aquells llocs on ja hi ha vials fets d'antuvi per a altres usos o en d'altres on l'orografia no en permet l'obertura.

D'altra banda, si no hi ha una subvenció pública o privada, per tal que aquest sistema d'explo-tació sigui rendible hi ha d'haver més pressió de tala, ja que la col·locació de les tirades de canals és laboriosa i lenta. Així doncs, han de sortir més tones per rendibilitzar el sistema.

La instal·lació física d'aquesta tècnica de des-embosc requereix de no més de tres o, com a molt, quatre persones, per bé que segons la pròpia experiència amb dues n'hi ha prou si l'orografia no és gaire accidentada.

El nombre de tirades de canals és relatiu a la superfície tallada. Així doncs, i a partir també de l'experiència acumulada, es pot determinar que la distància idònia entre l'una i l'altra és de 10 m. Ara bé, poden fer variar aquesta distàn-cia tant l'orografia de la zona com la quantitat de troncs a desemboscar: en aquest sentit, si hi ha més pressió de tala caldrà més proximi-tat, mentre que si aquesta és menor, la distàn-cia podrà ser més gran.

La tècnica encara és a les beceroles a Catalunya, però si bé té inconvenients com ara el transport dels tubs, la seva col·locació i la preparació de les piles de fusta, és molt més respectuosa amb el medi pel que fa a la construcció de vials

Com es planteja la instal·lació de les tirades de canaletes?

La tirada de canals s'inicia de baix cap a dalt utilitzant un trineu en el qual s'ha muntat un cabrestant mecànic (motoserra amb una bobina de cable). Un cop el trineu està situat al principi de la tirada, a la part més inferior, es col·loca el primer tram de canal i, a mesura que el trineu va pujant, les canals s'acoblen entre si, fins a unir vint tramades de canals en total. Per experiència i fins ara, a SACA Forestals SC no hem fet mai tirades superiors als 70 m, i pensem que el motor possiblement no podria portar més de vint canals. A més, segurament si la canal fos més llarga seria més probable que els troncs en sortissin. Per evitar-ho també cal tenir en compte que el pendent hauria de ser constant, sense relleixos, i la tirada de canal, rectilínia.

Un altre aspecte a tenir en compte és que, un cop els troncs són a la part inferior, s'han de disposar en files ben fetes per tal que ocupin

el mínim espai de pista i per facilitar la recollida per part del camió o tractor amb remolc autocarregador.

Pel que fa a les experiències al nostre territori, des de SACA Forestals SC s'ha fet servir aquesta tècnica al volcà Croscat i a la zona de Finestres, i a la zona de l'Orri i de Palomeres, a l'Alta Garrotxa. En aquestes quatre ubicacions, totes a la Garrotxa, es disposava d'una subvenció. També en tots aquests casos l'explotació del bosc no es feia per al rendiment fustaner, sinó per a la millora de la mateixa massa forestal; per tant, la pressió de tala era baixa. 🌱

**Narcís Coromina i Portas i
Pere Sala i Arnau
SACA Forestals SC**

L'article

25 anys de la certificació PEFC a Catalunya: un compromís amb la gestió forestal sostenible

La certificació forestal PEFC, acrònim de Programme for the Endorsement of Forest Certification (en català, Programa per al Reconeixement de la Certificació Forestal), representa un pilar fonamental en la preservació i la gestió responsable dels boscos arreu del món. A Catalunya, des de l'any 2001 aquesta certificació ha servit per visualitzar i certificar com es gestionen els recursos forestals, amb una visió holística de l'aprofitament, l'economia, la protecció ambiental i el component social.

Participants a la darrera Assemblea de PEFC Catalunya.

enguany, coincidint amb el 25è aniversari de la implantació de la certificació forestal PEFC al nostre territori, és un moment idoni per **reflexionar sobre els orígens, l'evolució, els objectius assolits i els reptes de la certificació PEFC a Catalunya, així com l'impacte que ha tingut en els ens municipals propietaris de boscos.**

El PEFC va sorgir l'any 1999 com una iniciativa voluntària del sector forestal privat europeu, inspirada en les conferències interministerials de Hèlsinki (1993) i Lisboa (1998) per a la protecció dels boscos. Aquesta iniciativa responia al repte dels petits propietaris forestals europeus que necessitaven un sistema adaptable a la seva realitat, econòmicament viable i basat en processos participatius. Així doncs,

PEFC a Construmat 2025.

el seu objectiu principal és garantir que els boscos es gestionin de manera responsable i des d'una visió multifuncional que tingui en compte les funcions ambientals, econòmiques i socials, per tal de garantir la continuïtat dels boscos per a les futures generacions. A diferència d'altres sistemes, el PEFC es caracteritza per la seva adaptabilitat a les realitats locals, reconeixent sistemes nacionals i regionals de certificació que s'ajusten a les condicions socials, econòmiques i ambientals de cada país o regió. Avui dia, **el PEFC és el sistema de certificació forestal més implantat al món, amb més de 330 milions d'hectàrees certificades en 53 països, més de 750.000 propietaris forestals i més de 23.000 empreses de la cadena de custòdia** que proveeixen productes amb garantia de traçabilitat i sostenibilitat.

A Catalunya, la certificació PEFC no només **ha contribuït a la conservació de la biodiversitat i la lluita contra el canvi climàtic, sinó que també ha impulsat l'economia rural**, fomentant l'ús sostenible de productes forestals com la fusta, el suro, la mel i els productes derivats del paper, com el material gràfic, els llibres o els envasos. La filosofia del PEFC es basa en

“ ”

A diferència d'altres sistemes, el PEFC es caracteritza per la seva adaptabilitat a les realitats locals, reconeixent sistemes nacionals i regionals de certificació que s'ajusten a les condicions socials, econòmiques i ambientals de cada país o regió

valors com la màxima exigència en la sostenibilitat, el compromís amb les persones i l'entorn, i la creació de xarxes de col·laboració entre propietaris, empreses, entitats socials i administracions. Aquest enfocament holístic ha permès que els boscos catalans es converteixin en motors de desenvolupament local,

Anna Barea. Treball forestal amb certificació PEFC.

contribuint als objectius de desenvolupament sostenible de les Nacions Unides, especialment en àrees com ara la protecció de la vida terrestre (ODS 15) i l'acció pel clima (ODS 13).

La creació de l'Associació Catalana Promotora de la Certificació Forestal, PEFC Catalunya

L'arribada del PEFC a Catalunya va ser un procés ràpid i estratègic, adaptat a les particularitats del nostre territori. **El 25 d'abril de 2001, es va constituir l'Associació Catalana Promotora de la Certificació Forestal**, coneguda com a PEFC Catalunya, amb l'objectiu de promoure i implantar el sistema PEFC en el context català, és a dir, demostrar que la gestió forestal a Catalunya és responsable, sostenible i benefi-

cosa per al territori i, a la vegada, oferir eines a les persones propietàries i gestores forestals i a la indústria per diferenciar els seus productes al mercat. **L'Associació va néixer com una entitat sense ànim de lucre, integrada per representants del sector forestal privat i públic, incloent-hi la propietat forestal, empreses de transformació, associacions i administracions.** Des de l'inici rep el **suport tècnic del Centre de la Propietat Forestal (CPF)**, organisme de la Generalitat de Catalunya, adscrit al Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, la missió del qual és fomentar la gestió forestal sostenible, l'ordenació i planificació de les finques forestals i, alhora, executar les polítiques forestals oferint suport tècnic i econòmic a la propietat forestal privada.

La creació de PEFC Catalunya va respondre a la necessitat de donar resposta a una propietat forestal majoritàriament privada (al voltant del 76 % dels boscos catalans són privats) i fragmentada, amb una mitjana de parcel·les petites. Catalunya compta amb més de 3,2 milions d'hectàrees de terreny forestal, de les quals aproximadament 1,35 milions són boscos densos, que representen el 65 % del territori. En aquest context, el PEFC va optar per un model de certificació regional més econòmic i adaptable a la realitat catalana, en contraposició a models individuals més costosos.

Per implementar-ho, es va crear **l'Ens Català Sol·licitant de la Certificació Forestal (ENSCAT)**, una entitat que representa tant boscos privats com públics, i que gestiona la certificació col·lectiva regional. El suport tècnic del Centre de la Propietat Forestal de la Generalitat de Catalunya va ser clau en aquesta fase inicial, proporcionant assessorament administratiu, jurídic i tècnic. Des del principi, PEFC Catalunya es va alinear amb les polítiques europees de sostenibilitat forestal, integrant-se al PEFC Internacional i adaptant les normes espanyoles de Gestió Forestal Sostenible a les

**A Catalunya,
la certificació PEFC
ha contribuït a
la conservació de la
biodiversitat i la lluita
contra el canvi climàtic,
i ha impulsat l'economia
rural. També ha permès
que els boscos catalans es
converteixin en motors de
desenvolupament local,
contribuint als ODS
de les Nacions Unides**

especificitats catalanes, com ara la prevalença d'espècies mediterrànies (pi, alzina, suro) i els reptes derivats del canvi climàtic, com els incendis i la sequera.

Així doncs, a Catalunya, la certificació forestal PEFC adopta el model regional basat en els criteris internacionals i la Norma UNE 162002 de Gestió Forestal Sostenible, amb una auditoria anual portada a terme per una tercera part independent.

L'evolució durant un quart de segle

Des de la seva fundació l'any 2001, PEFC Catalunya ha experimentat una evolució notable, passant de ser un projecte incipient a un referent en la gestió forestal sostenible. Els primers anys es van centrar en la sensibilització i l'adhesió inicial: el 2004 es van certificar les primeres hectàrees, i es va arribar a unes

265.000 ha el 2021. A finals del 2024, la superfície certificada superava les 266.880 ha, de les quals el 88 % eren de titularitat privada, i involucraven 1.720 propietaris i gestors forestals.

Aquesta expansió ha estat impulsada per diverses fites clau. El 2020, PEFC Catalunya va llançar campanyes com "Pensant en les persones", que destacaven l'impacte social de la certificació, fomentant l'ocupació rural i la inclusió de dones i joves en el sector. D'altra banda, en els últims cinc anys s'han integrat nous productes no fusters, com la mel certificada de Mel Muria, el 2021, que es va convertir en la primera mel certificada PEFC a Europa i la primera que s'exporta arreu del món. Això ha obert la porta a la diversificació dels productes forestals, i ha ampliat la cadena de valor més enllà de la fusta.

La pandèmia de COVID-19 (2020-2022) va accelerar la consciència sobre la importància dels boscos com a espais de salut i benestar, cosa que va fer incrementar les adhesions.

Formació EUDR per a les empreses.

El 2023, PEFC Catalunya va publicar la seva Memòria Anual, que destacava un augment del 12,2 % en empreses de cadena de custòdia, amb 257 empreses certificades. Cal afegir que **els productes forestals certificats a Catalunya tenen un volum de facturació de 4.991 milions d'euros, que suposen l'1,8% del PIB a Catalunya.** En l'àmbit internacional, Catalunya contribueix al fet que PEFC Espanya sigui un referent, amb més de 2,7 milions d'hectàrees certificades a l'Estat espanyol.

L'evolució també ha inclòs reptes com ara l'adaptació al Reglament Europeu contra la Desforestació (EUDR) el 2025, on PEFC Catalunya continua treballant, amb la creació d'eines com el mòdul específic d'adaptació a

**A finals del 2024,
la superfície certificada
superava les 266.880 ha,
de les quals el 88 % eren
de titularitat privada,
i involucraven
1.720 propietaris i
gestors forestals**

l'EUDR, noves formacions i acompanyament a les empreses.

Objectius i reptes aconseguits

Els objectius i reptes de PEFC Catalunya s'han centrat en tres pilars: ambiental, econòmic i social. **Ambientalment**, la certificació garanteix la protecció de la biodiversitat, la prevenció de tals il·legals (cosa que garanteix la legalitat de la matèria primera) i la millora de la resiliència davant el canvi climàtic. **Econòmicament** s'ha fomentat la creació de valor afegit, amb productes de proximitat i la creació i l'impuls de la **marca de garantia CATFOREST**, que dona visibilitat al producte forestal català.

Entre els **reptes assolits**, destaca l'expansió de la cadena de custòdia dels productes certificats PEFC, amb un augment del 12 % en empreses el 2023, i la integració de nous actors, com ara apicultors i recol·lectors de productes no fusters. PEFC Catalunya ha contribuït als ODS, promovent una economia verda i circular, i ha estat clau en la transició ecosocial, com es reflecteix en la taula debat "Com la biomassa sostenible pot impulsar la transició cap a una economia verda", el 2023, en el context

Libre de receptes *El bosc a la taula*, publicat per PEFC Catalunya.

Alguns dels productes amb certificació PEFC Catalunya: Mel Muria, García de Pou i Grapat.

de l'antiga Fira de la Biomassa, actual Fira de l'Energia i la Construcció Sostenible.

PEFC Catalunya també ha ajudat a reconstruir un **relat forestal positiu**, remarcant la importància de revalorar la gestió forestal com a eina contra el canvi climàtic i la restauració de la natura, de demostrar el valor ambiental, social i econòmic dels boscos gestionats, i de revertir la percepció negativa que bona part de la societat té de les activitats forestals. Amb aquesta finalitat va publicar, l'any 2024, el llibre de receptes de productes forestals *El bosc a la taula* i la seva edició en castellà *El sabor del bosque*, amb els millors xefs de Catalunya, com per exemple els germans Roca, Carme Rusalleda, Ada Parellada i Carles Gaig, entre altres.

L'impacte en els ens municipals amb boscos propis

Un dels impactes més significatius del PEFC ha estat en els ens municipals que gestionen

boscos propis, que representen aproximadament el 20 % de la superfície forestal catalana. Municipis com Bellver de Cerdanya van certificar els seus boscos en néixer l'Associació, prova del compromís del municipalisme amb la sostenibilitat i la gestió forestal.

A més, **ELFOCAT es va adherir de bon principi a la Junta Directiva de PEFC Catalunya, on hi és representat tot el sector**: propietaris públics i privats, indústria de la fusta, universitats, consumidors i entitats conservacionistes, que sumen esforços per demostrar el valor ambiental, social i econòmic dels boscos gestionats.

Conclusions: mirant cap al futur

En aquests 25 anys, PEFC Catalunya ha transformat el panorama forestal català, convertint els boscos en actius visibles i sostenibles. Des de la seva creació el 2000 fins avui, ha assolit una expansió notable, amb més de 266.880 ha certificades i un impacte profund en els ens

PEFC Catalunya ha fomentat la creació de valor afegit, amb productes de proximitat i la creació i l'impuls de la marca de garantia CATFOREST, que dona visibilitat al producte forestal català, i ha ajudat a reconstruir un relat forestal positiu

municipals, i ha fomentat una gestió que equilibra economia, medi ambient i societat.

El futur demana continuar adaptant-se als reptes com el canvi climàtic i les noves reglamen-

tacions imposades com l'EUDR (reglament de la UE sobre productes lliures de desforestació), impulsar la bioeconomia i ampliar la certificació a nous productes. En aquest sentit, **l'any 2026 s'han actualitzat els estatuts de l'entitat per tal d'establir nous objectius** que permetin incrementar la superfície certificada, estimular l'adhesió de la propietat forestal, aportar valor a la fusta local i els seus productes, reforçar la resiliència davant el canvi climàtic i continuar amb la sensibilització social fent pedagogia forestal, així com garantir el relleu generacional.

PEFC Catalunya vol ser un referent per assegurar que els boscos catalans romanguin vius i productius per a les futures generacions.

"Treballem per protegir els boscos, distingim les empreses compromeses i ho fem pensant en les persones." 🌱

Robert Roch i Sunyé
Tècnic en Desenvolupament de la Cadena de Custòdia PEFC

Treball forestal, de Quality Suber, amb certificació PEFC.

FES-TE SOCI!

QUÈ FEM PER ALS AJUNTAMENTS?

- Localització forests no UP de propietat local:

Accions de localització i metodologia per localitzar-les des del mateix ajuntament a partir cadastre.

- Diagnosi i dinamització de les forests dels pobles:

Visites personalitzades i definició de mancances i línies de treball: camins forestals, finançament, coordinació amb espais naturals

- Accions sanitat forestal:

Diagnosi anual estat boscos locals i diagnosi personalitzada per a l'ajuntament.

- Activitat pedagògica:

"Amics de les forests dels pobles"

A les escoles i ampliada a colònies municipals.

- Jornades:

Tècniques i de formació, participació a Fira de Lleida (estand a MUNICIPALIA).

- Materials divulgatius com:

Revista *Forests dels Pobles*, Col·lecció bàsica de llibres sobre les forests dels pobles, etc.

- Suport legal i defensa dels interessos:

Dels ajuntaments forestals en tots els àmbits.

- Mapa interactiu i base de dades a la nostra web:

www.elfocat.cat

- Creació del model de conveni de document:

"Pla dasocràtic municipal" per coordinar accions forestals de forests privades i públiques d'un mateix municipi.

- Premi Forests locals de gestió reconeguda:

Reconeixement a la gestió forestal d'excel·lència i catàleg de forests reconegudes.

Contacta amb nosaltres: +34 621 123 550
elfocat@elfocat.cat

Més informació: www.elfocat.cat

CONEGUEM LES FORESTS DELS POBLES

Ribera d'Urgellet

Ribera d'Urgellet

<https://www.riberaugellet.cat/>

Comarca: Alt Urgell

Població (2025): 982 habitants

Superfície: 106,96 km²

Hectàrees de propietat forestal: 1.689,7 ha

Altitud: 702 m

[Enllaç mapa](#)

- **Com definirien el paper del seu ens amb relació a la gestió forestal dels terrenys dels quals és propietari?**

Tenim un paper actiu en el cas d'aquells comunals la gestió dels quals depèn de l'Ajuntament, i un paper d'acompanyament en el cas dels comunals que són gestionats directament per associacions de veïns.

- **Quines accions destacarien, amb relació a aquestes forests?**

Destaquem les accions de gestió i conservació, de prevenció d'incendis, de reforestació i restauració, els usos recreatius i socials que es poden donar a aquests boscos, i també els usos educatius i la gestió de la biodiversitat.

Font: visor de forests públiques d'ELFOCAT, on es detallen les forests locals propietat de l'Ajuntament de Ribera d'Urgellet: Bosc Castellar (CUP 81-bis, amb 835,93 ha), Comunal d'Arfa (94,48 ha, 55,13 ha i 42,77 ha), Comunal de la Parròquia (412,33 ha, 10,32 ha i 9,29 ha), Comunal del Pla de Sant Tirs (170,90 ha, 14,48 ha, 1,91 ha, 1,36 ha, 0,54 ha, 0,41 ha i 0,37 ha) i Comunal del Pla i de la Parròquia (39,49 ha).

- **Quines repercussions econòmiques i beneficis (per a l'entorn, la biodiversitat, la qualitat de vida dels habitants...) se'n deriven, per al territori/municipi, d'aquesta gestió?**

En primer lloc destacaríem els beneficis ambientals, que alhora són també socials: la fixació de CO₂, menys erosió de la superfície forestal, una major regulació hídrica... Això impacta, per exemple, en la salut dels veïns, que aprofiten els camins i senders d'aquestes forests per fer activitat física en un entorn d'aire més net, en contacte amb una vegetació controlada i amb la fauna que hi viu.

Una bona gestió també redueix costos, ja que en disminuir el risc d'incendi o el risc de propagació, es poden estalviar costos ja no només en l'extinció, sinó també en les despeses posteriors de tractament postincendi, a part dels costos ambientals i socials que origina l'incendi mateix.

També s'afavoreix l'atracció d'un turisme respectuós amb el medi, a través de la promoció del senderisme o de rutes per a bicicletes i cavalls, mentre que els centres escolars propers poden organitzar excursions per conèixer els efectes d'una correcta gestió forestal.

- **Quines són les principals característiques dels territoris de què són propietaris?**

Són boscos de mitja muntanya de repoblació (pinedes) per a la seva protecció contra l'erosió; per tant, subratllem novament aquesta funció protectora que es busca garantir amb la gestió forestal.

Les forests són usades pel veïnat per extreure llenya (prèvia sol·licitud a l'Ajuntament) i buscar-hi bolets, i hi ha habilitats diversos senders per a caminar-hi i rutes per a bicicletes.

Bona part d'aquests boscos presenten relleus abruptes i una elevada vulnerabilitat a les pertorbacions meteorològiques, com ara els períodes de sequera, les ventades i les llevantades.

- **Quines curiositats o anècdotes ens en poden explicar?**

En destacaríem la col·laboració i predisposició que tenen les colles de caçadors dels nostres pobles per contribuir en el manteniment de camins que accedeixen als comunals i, alhora, en la neteja d'aquestes forests.

- **Finalment, com beneficia la població i l'entorn natural el fet que el seu ens estigui associat a ELFOCAT?**

Aquest vincle ens aporta informació, coneixements i intercanvi d'experiències, elements que ens permeten actuar de forma més coherent i eficaç.

**Josefina Lladós Torrent,
alcaldessa de
Ribera d'Urgellet**

La Freita.

D'interès

El municipi de Ribera d'Urgellet està situat al bell mig de la comarca de l'Alt Urgell i comprèn diversos nuclis: el Pla de Sant Tirs –cap de municipi i el poble més gran–, Adrall, Arfa, la Parròquia d'Hortó, Montan de Tost, Castellar de Tost, Torà de Tost, els Hostalets de Tost, la Bastida de Tost, Gramós, Sant Pere de Codinet, les masies disseminades de les Bordes d'Arfa, Tost i la Coma de Nabiners, i els llogarrets deshabitats de Sauvanyà, Fontelles, la Freita i Nabiners, a més de diverses masies escampades pel territori.

Les fotografies d'aquest article fan referència a les vistes del Pla de Sant Tirs i dels boscos de la vall de Tost, on hi ha el Montsec, el punt més alt del municipi i on els darrers anys s'hi ha fet una feina important de recuperació de terrenys de pastura. De dalt a baix, vista del pla i vistes del Montsec.

"Ribera d'Urgellet agrupa diversos pobles molt diversos entre si, ja que els principals (de 400 a 150 habitants) estan situats en una vall a uns 700 m d'altitud i els més petits s'enfilen en alçada fins a arribar als 1.200 m. Bona part del municipi és de superfície boscosa, que ha augmentat considerablement els darrers 30-40 anys, amb l'abandó de terrenys de conreu. A la vall hi predominen els camps de dall i també de secà, que proporcionen aliment a les diverses granges de vaques, principalment de llet, que hi ha al municipi.

Per primera vegada des que es va unificar el municipi (any 1968) hem superat els 1.000 habitants entre tots els pobles, fruit sobretot de l'arribada de gent procedent d'Andorra (estem situats a 20 km de la frontera) i de la Seu d'Urgell, per la qual cosa ja fa anys que ens hem convertit en un municipi dormitori."

Del patrimoni arquitectònic de Ribera d'Urgellet en destaquen l'església de Sant Martí de Tost, les ermites de Sant Genís de Torà i Sant Germé de Montan, el Pou de Gel i el pont d'Arfa Les Mines. Pel que fa a les [rutes que s'hi poden fer](#), cal citar les del Camí de les Mines, la volta a la Serra de Naviners, el camí natural de les Mines, i Torà de Tost-Sauvanyà. 🌿

De dalt a baix, Torà de Tost, zona de la Guixera de Tost i Sant Germé de Montan.

COM ASSOCIAR-SE A ELFOCAT

L'Associació d'Entitats Locals Propietàries Forestals a Catalunya (ELFOCAT) agrupa els ens locals públics amb patrimoni forestal o amb gran vinculació amb el sector forestal de Catalunya.

Per ingressar com a soci a ELFOCAT cal ser una entitat local (ajuntament, EMD, consorci, consell comarcal, diputació...) amb propietat forestal pròpia, o bé estar vinculat amb el món forestal, i prendre un acord de l'òrgan de govern competent (en general, el ple de la corporació) amb el qual s'aprova la voluntat de formar part de l'associació i es nomena un representant de l'entitat local en aquesta associació.

Clicant [AQUÍ](#) trobareu un model d'acord de ple. Un cop pres l'acord, el podeu fer arribar a l'adreça d'ELFOCAT:

Associació ELFOCAT

Plaça de la Trobada, s/n (edifici Ajuntament)
25700 Montferrer (Alt Urgell), Lleida

També, en [aquest l'apartat de la pàgina web d'ELFOCAT](#) hi trobareu els estatuts vigents.

FORESTS DELS POBLES

La revista d'ELFOCAT

Número 8 • Primavera 2026

ASSOCIACIÓ D'ENTITATS LOCALS PROPIETÀRIES
FORESTALS A CATALUNYA

www.elfocat.cat